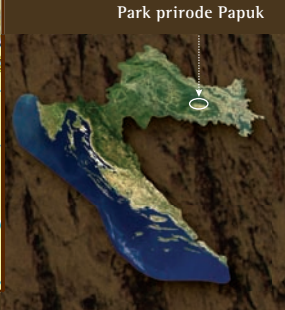
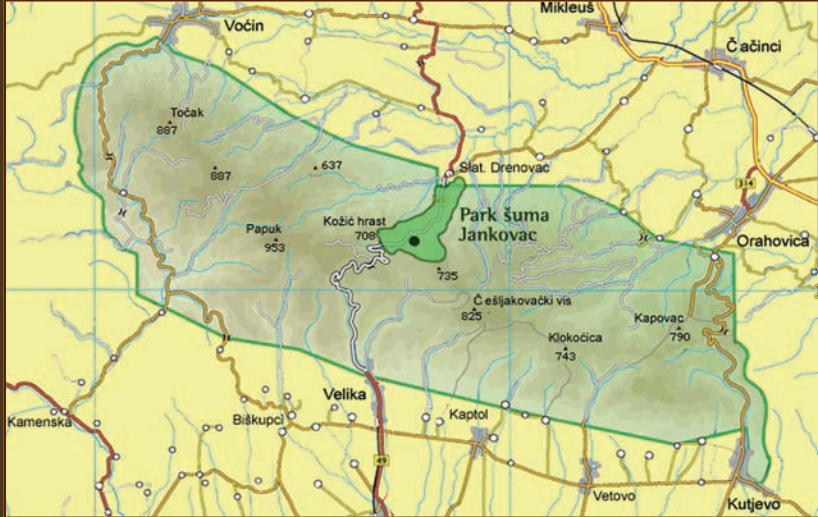

Prizor iz staklane s početka 19. st. ilustracija s poučne table "Krhotine staklarske prošlosti"

Grobnica Josipa pl. Jankovića razglednica s početka 20. stoljeća

OPĆI PODATCI O PARKU PRIRODE PAPUK

Godina osnivanja: 1999.

Površina: 336 km²

Osobitosti: brdsko-planinsko područje Slavonije iznimne geološke i biološke raznolikosti s vrijednom kulturno-povijesnom baštinom

Najviša kота: 953 m.n.m., vrh Papuk

Županije: Virovitičko-podravska,

Požeško-slavonska

Udaljenost od većih gradova:

Osijek 96 km, Zagreb 187 km, Virovitica 55 km, Požega 15 km

Sjedište ustanove: Voćin

Trg Gospe Voćinske bb, 33 522 Voćin,

tel/fax: 033/565 269

Ispostava: Velika

S. Radića 46,

34 330 Velika

tel: 034/313 030,

fax: 034/313 027

Ispostava: Orahovića

F. Gavrančića 6,

33 515 Orahovića

tel/fax: 033/674 133

kontakt@pp-papuk.hr

www.pp-papuk.hr

Iz prošlosti Jankovca

- dana 16. rujna 1801. prvi put spominje se područje Jankovca kao "Staklana na Skakavcu" u matičnim knjigama u Voćinu
- do g. 1820. na Jankovcu je postojala staklana, a tada je preseljena u Drenovac
- do g. 1839. na Jankovcu postoji i groblje, a danas su vidljiva samo tri spomenika: upravitelja staklane Ivana Gasteigera, njegove supruge Katarine i sina Karla
- od 1840. do 1861. na Jankovcu živi Josip Janković, vlastelin i poručnik austrijske carske vojske, koji je ovdje sagradio lovačku kuću, iskopao dva jezera i uredio šetnicu do slapa Skakavac te zaželio da mu i posljednje počivalište bude u stijeni iznad prelijepe gorske doline
- od 1850. do 1862. ovim krajevima je hajdukovao Maksim Bojanić, a nakon razbojništva često se skrivao u šumi i špilji nad izvorom na Jankovcu
- dana 7. srpnja 1895. osječki izletnici osnovali su na Jankovcu Planinarsko društvo "Bršljan", drugo planinarsko društvo u Hrvatskoj
- dana 3. lipnja 1934. na Jankovcu je svečano otvoren prvi planinarski dom u Slavoniji

- dana 10. srpnja 1940. dovršen je novi planinarski dom, koji je spaljen za vrijeme II. svjetskog rata
- dana 30. studenoga 1951. svečano je otvoren i treći planinarski dom na Jankovcu i mala električna centrala od 3 kW koja je osvijetljavala planinarski dom i lugarnicu; planinarski dom još je nekoliko puta nestajao u plamenu, a 80-ih je godina prošloga stoljeća dobio svoj današnji izgled
- godine 1955. proglašeno je područje Jankovca zaštićenim dijelom prirode kao park-šuma
- godine 1999. Hrvatski državni sabor donosi Zakon o proglašenju Parka prirode Papuk, u čijem je sklopu i Park-šuma Jankovac. Vlada Republike Hrvatske iste godine osniva Javnu ustanovu koja se bavi zaštitom, promocijom i korištenjem, odnosno upravljanjem ovim zaštićenim područjem prirode
- godine 2005. stube, isklesane u sedri slapa Skakavac, staklarsko groblje i grobnica Josipa pl. Jankovića proglašeni su kulturnim dobrom Republike Hrvatske

Ostvarenje projekta Grofova staza omogućili su:

- g. Hrvoje Ružić donacijom dijela ilustracija za poučne table
- g. Dragutin Majer iz Našice ustupanjem razglednice koja prikazuje nekadašnju unutrašnjost grobnice grofa Jankovića
- Zavičajni muzej Našice i Gradski muzej Požega savjetima i omogućivanjem uvida u svoj fondus o povijesti Jankovca

donacijom građevinskog materijala:

- IGM Radlovac d.d., Orahovića
- Hrvatske šume d.o.o. - Podružnica Požega financijskom potporom:
- Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka
- Hrvatska turistička zajednica
- Nexe grupa
- Ministarstvo kulture.

Nakladnik: Javna ustanova Park prirode Papuk, Trg Gospe Voćinske bb, 33522 Voćin; 2005. godine

Tekst: Goran Radonić, Vlatka Dumbović

Lektura i korektura: Ivan Jindra

Ilustracije: Hrvoje Ružić

Fotografije: Branko Štivić i Stjepan Gal - Arhiva JU PP Papuk; Mario

Romulić (Jankovac iz zraka); Perica

Mustafić (potočna pastrva)

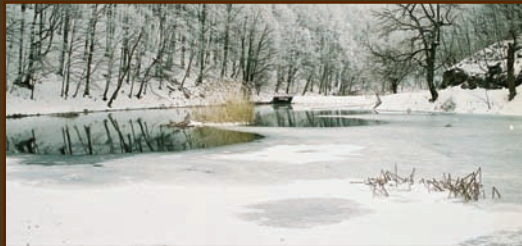
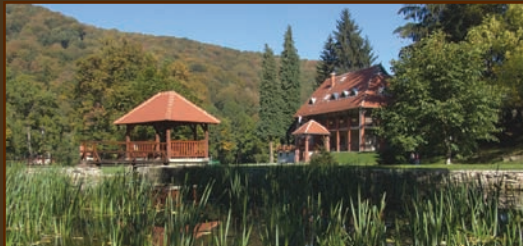
Oblikovanje i grafička priprema:

Dizajn studio (R)evolucija

Tisak: Stega tisak

Park-šuma Jankovac
Park prirode Papuk

Jankovac - neponovljivi doživljaj Papuka

O Jankovcu se, zbog iznimne ljepote prirode, govori kao o biseru Slavonije. Opravdano, jer će posjetitelj zaustiti dah dok bude gledao obrušavanja vode niz trideset metara visoku liticu, a romantični ugođaj ponudit će mu šetnja uz tiha jezera gdje samo pastrva narušava mir staklaste površine vode. Osluškujući šuštanje lišća pod krošnjama stoljetnih stabala bukve, koja pružaju splet svojega korijenja po plitkom humusnom sloju, učvršćujući se za stijene što pamte najstarije dane ovoga kraja, i posjetitelj će biti opčinjen tim trajanjem. Žubor potoka i pjev ptica bit će umilna glazba za uši svakoga zaljubljenika u prirodu. Tek kad sve to osjetiti, shvatit će odluku grofa Jankovića, koji je ovdje odlučio živjeti i ovo mjesto odabrao za svoj konačni smiraj.

Osnovne značajke Park-šume Jankovac

Jankovac je gorska dolina s iznimnom kulturno-povijesnom baštinom i prirodnim vrijednostima. Godine 1955. 640 ha ovog područja zaštićeno je u kategoriji park-šume, koja od 1999. godine postaje dijelom Parka prirode Papuk.

Molimo posjetitelje da se pridržavaju pravila ponašanja i da surađuju s osobljem Parka prirode kako bi se očuvala izvorna biološka, geološka i kulturološka autentičnost zaštićenog prostora, tako da:

- ne oštećuju drveće, grmlje, da ne beru cvijeće i ostale biljke
- ne plaše, ne uznemiruju, ne hvataju i ne love ili ubijaju bilo koju vrstu životinja
- ne nose nikakvo oružje
- ne oštećuju gnijezda i duplje životinja
- ne logoruju, ne pale vatru, osim na za to predviđenim mjestima
- da održavaju red i čistoću u parku prirode, a sve otpatke odlože na za to predviđeno mjesto
- ne onečišćuju vodotoke i izvore
- ne oštećuju spomeničku baštinu
- se pridržavaju znakova upozorenja i kreću se samo po naznačenim stazama zbog vlastite sigurnosti
- pse vode na uzici.

Osim toga,

- zabranjeno je snimanje i fotografiranje u komercijalne svrhe bez dopuštenja Parka prirode
- zabranjeno je bavljenje turističkom, ugostiteljskom ili trgovačkom djelatnošću bez koncesijskog odobrenja Javne ustanove PP Papuk.

lijevo: blokovi migmatita
gore: migmatite tvore različiti minerali:
kvarc, feldspati i crni lističavi mineral
biotit

lijevo: sedra je šupljikava vapnenačka
stijena u kojoj možemo pronaći brojne
tragove biljnih i životinjskih organizama
dolje: sedrotvorni slap

Geološki mozaik Jankovca

Jedna su od prirodnih zanimljivosti Jankovačke doline stijene nastale u različitim razdobljima geološke prošlosti planeta Zemlje. Od ulaza u dolinu do špilje Maksima Bojanića, na udaljenosti od samo 400 metara, sažeta je i vidljiva gotovo 400 milijuna godina stara geološka prošlost Jankovca i planine Papuk. Velebni, veliki blokovi migmatita, najstarijih stijena Jankovca, sa još nekim metamorfnim stijenama izgrađuju najveći dio Papuka. Potkraj paleozoika, prije otprilike 260 milijuna godina, na migmatitima se talože kontinentalni sedimenti (konglomerati i pješčenjaci), nastali erozijom istih tih temeljnih stijena. Na početku nove geološke ere mezozoika, prije otprilike 250 milijuna godina, u tadašnjem velikom svjetskom oceanu Tetisu nastaju sedimenti sa zanimljivim fosilima te vapnenci i dolomiti čije karakteristične morfološke, krške odlike u obliku špilja, vrtača i jama, nalazimo i na Jankovcu. Najmlađe naslage na Jankovcu odnose se na stvaranje sedre uz pomoć sedrotvornih mahovina i alga, procesa koji je započeo prije pet tisuća godina, a traje i danas. Odras je sadašnjih geoloških procesa i stvaranje potočnih nanosa koji nastaju erozijom stijena kroz koje prolazi voda. Pojava brojnih izvora i bogatstvo vode također je posljedica odnosa zamršenih geoloških procesa svih navedenih stijena na Jankovcu.

Poučne table na Grofovoj stazi

- 1 Grofova staza
- 2 Putovanje jedne kapljice
- 3 Geološki stup
- 4 Gorsko ogledalo
- 5 Život u vrtlogu
- 6 Endemska gracija jankovačkog izvora
- 7 Posljednje počivalište zanesenjaka
- 8 Krilati hajduci
- 9 Kameni dom
- 10 Božikovina
- 11 Gozba na panju
- 12 Šumska kraljica
- 13 Ptičja kuhinja
- 14 Krhotine staklarske prošlosti
- 15 I teče, teče, teče jedan slap...
- 16 Živi zid jankovačke utvrde

Ilustracija s poučne table "Gozba na panju"

Bukva – šumska kraljica

Božikovina je postala toliko rijetka i ugrožena da je već 1953. zaštićena zakonom i ne smije se brati

U Jankovačkim jezerima žive potočne pastvre, lijepe ali ugrožene ribe Hrvatske

Grofova staza

Godine 2004. Javna ustanova Park prirode Papuk počela je graditi poučnu stazu u najljepšem dijelu Park-šume Jankovac uz planinarski dom, jankovačka jezera i slap Skakavac. Stube, pješački drveni mostići i rukohvati, koje smo postavili na stazi, posjetiteljima omogućuju pristup najljepšim prizorima Jankovca. Uz stazu smo postavili i poučne table sa sadržajima koji objašnjavaju pojedine prirodne ili kulturno-povijesne zanimljivosti uz koje staza prolazi. Poučnu stazu na Jankovcu nazvali smo Grofova staza iz poštovanja prema grofu Josipu pl. Jankoviću, prvom čovjeku koji je spoznao estetske i krajobrazne vrijednosti te doline. Staza je osobito namijenjena onima koji će prvi put posjetiti Park prirode Papuk jer će na jednom mjestu, u kratkom vremenu upoznati vrijednosti ovoga područja, što će ih, vjerujemo, potaknuti na nove posjete i "istraživanja". Staza je namijenjena i svim dosadašnjim posjetiteljima Jankovca i Parka prirode Papuk koji će na jednostavan i nenametljiv način još više zavoljeti ovo područje.

Najstarije šume Parka prirode Papuk...

Osnovno obilježje krajoliku Park-šume Jankovac daje šumska vegetacija. Uz jezera, potoke i izvore razvila se i bujna močvarna vegetacija s dekorativnim, ali i rijetkim i ugroženim biljnim vrstama. Dosad je na području Jankovca otkriveno oko 500 vrsta biljaka. Zbog uvjeta staništa, a osobito raznolike geološke podloge, vrsta tala i mikroklimatskih uvjeta ovdje nalazimo pet različitih šumskih zajednica. Prevladavaju gorske bukove šume koje zauzimaju više od 80 posto područja, a na manjoj površini i južnim pristupima raste šuma hrasta kitnjaka. Šuma gorskoga javora i jasena pokriva najhladnije dijelove ovoga područja, na kojima se snijeg dugo zadržava, a pojačana je vlažnost tla. Šume Jankovca su i najveći kompleks starih šuma Parka prirode Papuk (stare su i više od stotinu godina), a pojedine podsjećaju na prašume. Njihov je živi svijet, zajedno s biljkama i životinjama vodenih staništa, pravi biser biološke raznolikosti. Na području je dosad otkriveno više od 1500 životinjskih vrsta. Upravo je na izvoru Jankovačkog potoka otkriven i endem Parka prirode Papuk. To je maleni pužić *Graziana papukensis* koji živi u pukotinama sedrenih stijena na izvoru.